

Кирило – ім'я грецького походження,
яке перекладається як «пан», «владика».
(Wikipedia)

Микита – ім'я грецького походження,
що в перекладі означає «переможець».
(Wikipedia)

*Вагомим доказом проти Бріджит Бішоп
став знайдений у неї на тілі третій сосок.
(З історії Салемського полювання на відьом).*

* * *

Оголошення

«Потрібен асистент для небезпечної роботи. Чоловік 30+ здоров'я та фізична форма – мінімально пристойні. Досвід не обов'язковий, на відміну від освіти. Мінімум – завершена середня. Також обов'язкові куріння та вживання алкоголю. Законність дій гарантується. Оплата гідна.»

* * *

ЛУПИРЯКА

Жертвопринесення. Річвокзал

Ти стоїш у центрі зали. Вона нерухомо лежить біля твоїх ніг. Ти вже наніс Знак на її живіт і підготував усе до обряду – накреслена трипроменева зірка і вписані в коло символи, але свічок ти ще не запалив. Твоїм очам не треба світла, однак правила є правила – свічки мають бути. Але рівно стільки часу, скільки потрібно. До сторожа байдуже – йому тепер не прокинутись до ранку, проте світло у вікнах можуть побачити із набережної.

Дуже непросто буде стільки разів дотриматися всіх приписів і виконати всі ритуали правильно. Але той, хто не готовий ризикувати, не досягне мети. Думка про винагороду, яка очікує в кінці, переповнює захопленням. Нарешті ти звільнишся! Вони поклялися, що ця робота буде останньою.

Як завжди в таких випадках, ти мимохіть облизуєш губи – непогано було б випити, та годинник підказує, що час починаєти. Запалюєш три свічки і береш до рук Книгу.

4 – Веле у луках зов луна. Ми страху іма та де клика го Око...

Ти промовляєш вступну формулу і починаєш тихо співати. Сьогодні все відбувається за скороченою процедурою.

Цього разу головне – час дії та правильно назване Ім'я. Потім не можна буде нехтувати деталі, але зараз не страшно – це початок. У цикл дозволено входити малими кроками.

Коли в кінці ти промовляєш Ім'я, приходить химерне відчуття великого простору – немов зала раптово розширилася і на місцях залишаються лише свічки колон, на яких проступають грубо вирізьблені бородаті обличчя. Ти ніби стоїш на вузькій піщаній косі між двома річками, які саме тут об'єднують свої потоки. І немає ані стін, ані вікон, лише туман, що клубочиться довкола і крізь який ледь чутно здалеку долинають чийсь важкі кроки і рівномірні удари весел по воді. Туман наповзає з чотирьох боків, залишаючи видимим лише оточений колонами майданчик, де стоїш ти і лежить навznak, розкинувши руки хрестом, жінка.

Звук кроків стишується, а удари весел навпаки – наближаються. Ти бачиш голову фантастичного дракона або змія – прикрасу, вирізьблену на носі корабля. Ладья під чорним вітрилом висувається з туману і повільно пропливає повз тебе. Команди не видно, лише риплять уключини та плеще вода. Час зробити головне.

Зненацька твоя спрага посилюється. Тільки не тепер! Спочатку справа, потім можна буде розслабитися – крові буде вдо-сталь. Ти відкладаєш Книгу і високо піднімаєш над головою великий ніж із чорним руків'ям, ніби показуючи його комусь, хто дивиться згори, а потім опускаєшся на коліна біля жінки.

КИРИЛО

Про що розмовляють після сексу

- Чуєш, ти, синьолобий. Ти начебто збирався роботу шукати?
- Я шукаю.
- Я бачу, як ти шукаєш. Ти зрозумій, я не можу твої борги оплачувати – я в магазині стільки не заробляю, щоб мужикам платити за потрахатися.

Іра дістала із сумки сигарети і запальничку. Вона сіла за стіл, закинувши ногу на ногу, і закурила. Оскільки з одягу на ній були лише сережки, намисто та кілька перснів, видовище було цікавим.

- Не витріщайся.
- Якщо не хочеш, аби я витріщався, одягнися,¹ – сказав Кирило. – І дай сигарету.
- Свої треба носити, – вона кинула йому пачку.
- Мої – у брюках, брюки – на кухні. Запальничку кинь.
- Типово чоловіча звичка – речі по всій квартирі розкидати! – запальничка плюхнулась йому на живіт.
- Хто б казав! Твій одяг теж на кухні залишився, – сказав він, підкурюючи.
- Тільки зараз. А у тебе так завжди, мутант ти чорнобильський.
- Я ж казав, ця фігня у мене від народження, – Кирило тицьнув себе у груди, – Артур-вірменин, з яким я служив, розповідав, що це вважається ознакою надзвичайної чоловічої сили.
- Ой, не знаю, що там у тебе було з тим Артуром. Теж мені особливість – на свиноматку схожий! Єдине, що тебе відрізняє в кращий бік від середньостатистичного самця, що очі чорні – люблю таке. Типу, на італійця схожий.
- Блін, яка ти сьогодні вередлива! Я щось не вкурю – ти не в гуморі? Тобі ж наче сподобалося?
- Теж мені герой-коханець.
- А що, ні? Сама ж спочатку казала, що я унікум.
- Чого я тільки не казала. Навіть якимось сказала, що ти не дурень!
- Не наїжджай, бо в мене від твого торохтіння голова починає боліти.

---

¹ Абсолютно сексистсько-патріархальне висловлювання, що містить явний натяк на сексуальні домагання та ще й має передумови для віктимблеймінгу. Взагалі маю наперед повідомити, що персонаж на ім'я Кирило – суб'єкт неприємний, невихований, консервативний, невитриманий у вживанні алкоголю, тютюну і obscenної лексики (можливо, навіть гомофоб). Я категорично не раджу сприймати його як персонажа позитивного і взагалі я з ним не знайомий (прим. авт.)

– Голова болить? То бухати треба менше. І курити, до речі, теж. Бо до сорока і стояти перестане.

– Та що ж таке – п'ять хвилин тому ти так кричала, що сусіди почали в батарею стукати, а тепер, виявляється, тобі мало?

– Може, я від розпачу кричала?

– Ага: «Іще! Так! Так!» Що сталося? Що ти на мене стартуєш?

– Ладно, – звичним рухом голови вона відкинула з очей довгий темний чубчик. – Таке. На роботі неприємності – нестача на касі. А тут ти зі своїми фінансами-романсами.

– Я що, в тебе грошей прошу чи що?

– Знаєш, не дуже приємно сюди приходити, якщо тобі світло за борги відрубали.

– По-перше, темрява – друг маладьожі. І взагалі його ж уже підключили – я заплатив за електрику.

– Та яка ти маладьож?! Навіть тридцятник давно в минулому. Просто ніяк не подорослішаєш, а так із тебе скоро сипатися почне. А світло, як підключили, так і знову відключать, бо ти знову з оплатою проїбеш. Або воду вирублять. Я ж твою платіжку бачила – на столі валяється. Там борг під тисячу.¹

– Та то всьо фігня – ти ще попередніх не бачила. Той борг я вже почав виплачувати. Все буде джаз!

– Все буде жопа. То ти зараз на людину більш-менш схожий, а потім знову підеш у запій і все, що маєш, спустиш до копійчини.

– Так, я загалом з нього й не виходив.

– Та ладно, ти наче зараз у нормальному стані, останнім часом не п'єш. Два пива, як зараз, не рахується.

– Де два, там і вісім. Ладно, не лютуй, пожартував – я за розум взявся. І дарма ти так про гроші – я працюю... тобто працював – зараз перерва, бо кліпи, на жаль, не щодня знімають. Я шукаю роботу, але ти зрозумій – ну куди я піду із простроченим дипломом медбрата? А по ювелірці мене брати не хочуть.

– Зрозуміло, що не хочуть – мені Оксанка розповідала, як ти фіндиректора відлупцював. А світ же тісний – на фірмах між собою всі вась-вась. Напизділи одне одному, що ти підір-

---

¹ У часи, коли сталася ця історія, тисяча гривень була досить-таки відчутною сумою. Трохи менше двохсот доларів. Двісті доларів, до речі, теж важили помітно більше.

ваний, тепер мати з тобою справу – дурних нема. Шукай замовників сам.

– Де, я їх, бляха, шукатиму? Плаката собі на груди повішу «Роблю ювелірні моделі, ріжу по воску»? Замовлення тільки фірмачі підкинути можуть, а ти сама кажеш – вони між собою вась-вась. Хоча дарма ти так на мене – той фінансовий рідкіс-на гнида. Його не тільки я пиздив – Колян-рекетир йому на новорічній вечірці теж раз табло начистив.

– І що?

– Та нічого. Пішов із фірми і тепер на себе працює. Але в нього замовники є – він колишній бригадний, у нього приятелі при великих посадах. Йому подарунки для самого президента замовляли. Куди там мені!

– Ну так попросись до нього – він принаймні знає, що ти не просто так тому придурку врізав.

– Ти розумієш, яка справа... Він узагалі не п'є. У зав'язці. І тих, хто вживає, не підпускає на гарматний постріл.

– Знов за рибу гроші! Так ти ж зараз себе в руках тримаєш?

– Так то зараз... А що буде за місяць? А головне, він мені навряд чи повірить – задовго разом працювали. Тож до нього – зась. А на будівництво різноробочим я йти не готовий – ви-трахають у нуль, а заробку – хуй.

– Чуєш, роботяга! Я розумію, чому Оксана від тебе пішла. Коли вона раніше мені розповідала про ваше життя-буття, я не вірила.

– Правильно, не вірила! Я заробляв. І пив утричі менше... Ну, гаразд, удвічі.

– Та в тебе ж замість кишень одна велика діра!

– Ой, ладно, я заштопаю, тільки нитки треба купити...

– У переносному сенсі придурок! Коротше, так: я тут «Авізо-Київ купила». Відкриваєш відділ оголошень і телефонуєш. Дещо я там тобі вже навіть олівцем обвела.

– Це з якого дива така турбота? Ти мені що, мама?

– Ну, сподіваюся, з мамою, у тебе такого, як зі мною, не було. А я зацікавлена у продовженні. Прикро, коли нормальний загалом мужик отак на гівно переводиться. Знаєш, у моєму віці ∞ знайти принца вже шансів небагато. Вони всі або зайняті, або

такі гівнюки, що ти зі своїми проблемами ще досить перспективний варіант.

- Не сказав би, що звучить приємно.
- Зате, чесно. Це я тебе, у принципі, похвалила.
- Бля, мені страшно подумати, як ти свариш. Але щось у цьому є. Особливо, якщо до цього прикиду тобі додати такі високі шкіряні чоботи. Як там вони називаються?
- Ботфорти.
- Може, тобі ботфорти і батіг купимо?
- Звідки в тебе на це гроші?

Ідеальна вакансія

Кирило вдруге перечитав обведене олівцем оголошення.

«Потрібен асистент для небезпечної роботи...»

- Це ж треба – хтось клює на таку маячню! Я би й сам зацікавився, якби прочитав, коли мені було двадцять два. А у двадцять п'ять вже тільки посміявся б.

- Тут пишуть «30+». Значить, юні ідіоти відпадають.

- Так і в ідіотах, які старші за тридцять, нестачі немає. Явно, якась підстава. «Законність дій гарантується». Ага! Зараз! Гарантують законність дій, а потім раз-два і ти вже у СІЗО і на тобі статей, як прикрас на ялинці. А оце «Обов'язкові куріння та вживання алкоголю» – приманка. Мовляв, і працюватимеш, і стримувати себе не треба. Психологія!

- А навіщо тоді пишуть про вік і освіту. Оце: «Завершена середня – мінімум»? Воно у таких справах явно зайве.

- А може, навпаки? Якийсь п'яниця з грошима шукає собі напарника для п'янок? Тому й освіта потрібна – щоб той хоча б умів розмовляти. А небезпека здебільшого для печінки, або працедавець, як вип'є, стає агресивним. Тому й фізична форма, як там? «Мінімально пристойна»? Пристойна, щоб асистента не прибити, а мінімальна, щоб від нього в днину не отримати.

- Якщо так, то для тебе це ідеальна вакансія – бухати, це єдине, що ти вмєш робити на п'ять із плюсом.¹

¹ Спадок радянської системи освіти, коли п'ятірка була найвищою оцінкою. Привід для сучасних анекдотів про довірливих батьків, які

- А трахатися?
- Не переоцінюй себе. Четвірка.
- З плюсом!
- Ні. Якщо з плюсом, то трійка. А четвірка, радше, з мінусом. Але ти не засмучуйся. Здебільшого кого я знала – трійка, трійка з мінусом. І то, щоб двійку не ставити. А я з ким попало не спілкуюся.

- О! Нарешті ти визнала, що я не «хто попало». Проте бухаю я теж не на п'ять із плюсом, радше, з мінусом. Але, зрозуміло, що оголошення про інше. Бо все можливо, але якось занадто складно – товариша для запоїв можна знайти значно простіше.

- У багатих свої примхи.

- Цікаво, скільки платять за таку роботу? Бо пишуть, що оплата гідна, проте не пишуть, кого саме вона гідна. Можливо, просто, поїтимуть на дурняк?

- А ти перебірливий.

- Тебе не зрозуміти. Кажеш: ідеальна робота – бухати, а перед тим хотіла, щоби я став нормальною людиною. Ти вже якось визначся.

Кирило переглядав газету далі, іронічно коментуючи кожне варте уваги оголошення. Він розумів, що не хоче йти учнем у столярний цех і навіть не намагатиметься пройти співбесіду в офісі. У якийсь момент зрозумів, що перечитав оголошення про небезпечну роботу вдруге і зараз хоче прочитати втретє. Треба було закінчувати з гумором – пошук роботи справа серйозна, тож не варто відволікатися на нісенітниці. Він перегорнув сторінку. Проте спершу додатково позначив дивне оголошення червоною ручкою.

Про п'янство, але не тільки

До того, як пішла Оксана, його життя було кращим. Нічого особливого, але під пиво згодиться. Проте сказати, що все поділилося на до і після, було б відвертою брехнею.

радіють, отримавши від сина-прогульника відповідь, що він учиться на самі п'ятірки.

Вона пішла від нього... Він не міг точно назвати число. Це був березень. Вже не ранок, ще не день. Може, шістнадцяте. Чи двадцять сьоме. Власне, щось таке. Не вихідний. Але він був удома. Що характерно, уже добре вгашений. Тобто пити він почав не через те, що вона пішла. Хоча йому було б приємніше все пояснювати саме так. Але й пішла вона зовсім не через те, що він почав пити. Хоча їй, звісно, таке пояснення було зручнішим.

Пив він давно. Не все життя – у дитинстві вони з алкоголем не були знайомі. Але дитинство закінчилося, вони познайомилися і вже не розлучалися – йому подобався стан сп'яніння. Коли він був п'яним, світ навколо був значно кращим, ніж коли він був тверезим.

Проте поринути в улюблену справу з головою у нього не виходило – сувора, твереза реальність ніколи не відпускала остаточно. Почавши жити з Оксаною, він досить довго обмежував себе настільки, що міг вважатися майже нормальною людиною – вів сяке-таке соціальне життя з роботою, розпорядком і постійними стосунками. Проте другий бік реальності, позбавлений страхів та турбот, ніколи не залишав його повністю. Здоров'я, було хоч і далеким від ідеалу, але однозначних натяків «кидай, або здохнеш» він іще не отримував.

Лавина починається з маленького камінчика і той камінчик покотився з гори давно. Задовго до того, як його накрило. Щось таке почало між ними відбуватися... Чи, навпаки – перестало. Видихнулося, як відкорковане пиво. Саме через це він і почав пити більше – просто, щоб урівноважити себе з дійсністю.

Оксана була сильною жінкою, тож не стала розтягувати задоволення. Одного дня вона сказала, що не може це терпіти, й пішла. Але якщо вже відверто, вона б пішла і так, просто пізніше. Можливо, їй було би важче це зробити. А тут зловживання алкоголем – поважна причина для розриву.

Пішла вона з однією валізою, яку склала заздалегідь. Решту речей забрала пізніше. Він у цей час сидів на лавочці біля озера – навесні там п'ється ще краще, ніж на кухні, чи в туалеті. А йому не хотілося знати, хто допомагатиме їй ви-

носити коробки. Про те, що в неї хтось є, він здогадувався вже давно.

Десь приблизно тоді ж він втратив і роботу. Але Оксану ранише. Хронологія періоду була плутана. Що й не дивно – після того, як вона пішла, він почав пити ще більше. Спочатку пив сам. Потім гроші закінчилися, але в нього було достатньо приятелів, а в них теж були приятелі.

Іноді він тижнями не з'являвся вдома – п'яні пригоди були довгими й нудними, як поганий сон. У напівпритомному стані подорожував Києвом, починаючи з однією компанією, продовжуючи з другою, закінчуючи з третьою.

Якось догнатися дуже хотілося, а нові знайомі – якісь будівельники, які святкували день народження на березі Дніпра, не бажали пригощати на дурняк. «З якого хера? Всі люблять на шару пити! Хочеш, щоб тобі налили – розваж нас, здивуй якость. Тільки не співай – блювати зарано!» Він вдався до крайніх заходів і влаштував для них цирковий номер, щоб оплатити частунок. Були часи, він навіть п'яним міг на спір пройти десять кроків на руках або зробити сальто. Але з тих пір, як років п'ять тому, роблячи рондат після півлітра горілки, приземлився на голову, йому довелося відмовитися від екстриму. Цього разу він обмежився колесом і фляком, а коли це не допомогло, заявив, що він єдиний у своєму роді феномен, принаймні у межах цього пляжу, і запропонував парі – він доводить власну унікальність і показує те, чого вони ще не бачили, а вони наливають.

Компанія спочатку підняла його на кпини, розповідаючи, що лінійки із собою нема, що в «Семена все одно більше», і що, як він почне знімати штани, то вони викличуть ментів. Та він мовчки задер сорочку і показав груди. Хоч як дивно, це спрацювало – його назвали «мутантом» і налили.

Після того «запливу» він чомусь опинився на весіллі в Черкасах. Навколо жодного знайомого і всі спілкуються з ним на ти. Потім його підвозили люди, які теж їхали з весілля додому, але їхній дім був під Кагарликом, і він на декілька днів завис у них, не маючи грошей на дорогу, але якимось чином щовечора ретельно убухуючись місцевим самогоном, який пити ще можна, а от нюхати – у жодному разі.

Наступний спогад – він сидить на занедбаній автобусній зупинці і розглядає намальований на стіні знак «Анархія». Поряд коряво виведене:

*«Нехай буде, як було,
Не вернеться, що пішло.
В глибині, серед імли
Спи.
Хай стікає день за днем,
Вітрам, снігом і дощем.
Твої сурми відгули,
Спи.
Полем, яром, долиною,
На горі та під горою,
Над землею і в землі
Спи.»*

Він встає і роззирається довкола – поле, лісосмуга і напис «Калинівка» на даху зупинки. Поряд на лавці сидить дідуган у сірому картузі. Хочеться визначитися з часом, але питання «Який сьогодні день?» здається занадто різким, і він ставить не менш безглузде, але звичніше: «Де я?» На що отримує цілком передбачувану відповідь: «У Калинівці». Він здогадується, що кількість населених пунктів із такою назвою, прямує до нескінченності, тому уточнює: «А до Києва далеко?» Цього разу відповідь несподівана: «Та не дуже, синку. Автобус на Тернопіль хвилин за двадцять, а звідти прямий на Київ». Він чомусь починає плакати.

Що було далі, пам'ятав туманно. Так само, як і те, що було перед тим. Мабуть, воно й на краще. Більш-менш усвідомлено він почав сприймати дійсність вже в другій половині літа. Лежав удома на ліжку в стані зтяжненого, але неактивного похмілля – таке завжди бувало після запою. Грошей не було. Роботи не було. Електрику вимкнули за несплату. Пити не хотілося. Це не означало, що перестав. Просто повернувся до при-
близно тих показників, які були перед розривом з Оксаною.

Вона мала рацію, коли казала, що він ні на що непридатний – з нього не вийшов навіть алкоголік. Лише п'яниця.

Саме тоді до нього й прийшла Ірка – Оксанина подруга. Іра була не в курсі, що вони вже понад три місяці як розбіглися. Прийшла, бо шукала Оксану, а вимкнений за несплату телефон не відповідав.¹ Якимось так збіглося, що Кирило в той момент був повністю тверезий, а далі все відбулося саме собою. З нею Кирилові пощастило – Іра, хоч і не вирізнялася делікатністю, проте під її впливом він почав працювати. Раніше приятелі допомагали з бухлом, тепер інші приятелі підкидали роботу.

Нагальні проблеми вдалося розв'язати – борг із комуналки він погасив не повністю, але заплатив достатньо, щоб ЖЕК повірив у його добрі наміри. Їхньою мовою це називалося «ре-структуризація боргу» – біс його знає, що це.

Свого часу він заздрив людям, які пустилися берега – як ними всі опікуються: «У Вови складний період, треба йому допомогти». Мовляв, – «От зі мною ніхто так не носить. От ні, щоб мені так пропонували допомогу й роботу». Тепер він переконався, що ця допомога була зовсім не такою великою, як йому здавалося. Його кілька разів брали хлопчиком на побігеньках на якісь кліпи, але це робота важка й виснажлива, а він, хоча й пив тепер менше, та все одно більше, ніж людина, якій варто довірити відповідальну справу. Тож заробітки були нерегулярними. Та й Ірка крапала на мозок: «Влаштуйся на роботу, досить груші оббивати!» І він вирішив шукати щось постійне.

МИКИТА

Усе почалося з настоянки

Усе почалося з настоянки. Точніше, з металобрухту. Тобто, якщо бути зовсім точним, із самогону. Микита знайшов

---

¹ Мобільні тоді вже почали з'являтися в цілком звичайних людей. Проте їхні власники ще були в абсолютній меншості. Усе змінилося буквально за рік-два.

настоянку, коли збирав металобрухт, щоб здати його і купити самогон у Юльки, яка живе на Тепловозній. Ну, як збирав... Не те, щоб це залізо росло як гриби та очікувало, коли його хтось знайде. Ймовірно, воно комусь уже належало. Але зрештою, якби воно було так потрібно цьому «комусь», той мав би краще про нього дбати. На подвір'ях приватного сектору металобрухту багато. Проте, якщо зайти туди без запрошення, то можна отримати мемелів, а запрошувати Микиту ніхто б не став. Але подвір'я закинутих хат теж іноді зберігають скарби. Щоправда, більшість із них вже підчистили конкуренти. Та він мав на прикметі одну точку.

На згарищі

Приватний сектор біля залізничної колії потроху вимирав. А те, що залишилося, жило химерним життям. Це було водночас і не село, і не місто. Навколо одна за одною виростили висотки, а тут квоктали кури і мекали кози. І, звичайно, квітнув різний дрібний бізнес. Часом протизаконний і завжди нелегальний. СТО, які не платили жодних податків і підробляли розбиранням викрадених тачок, майстерні з ремонту електроніки, не внесені до жодного реєстру, до яких несли крадену техніку, самогонники – не одна Юлька підробляла бутлегерством. Були тут і алхіміки посерйозніші – варили «ширку».

Микита до тієї хати волів не наближатися – з наркоманами у нього стосунки ніколи не склалися, і він іноді задвигав своїм приятелям (таким же набуханим, як і він сам) цілі промови про шкоду наркоманії і про те, що він не розуміє, куди котиться молоде покоління і що стане з цим божевільним світом. Але три дні тому будинок згорів.

Бог його знає, що там трапилося – нахомутали із технологією, чи не дотрималися техніки безпеки – ширнулися під час виготовлення і не проконтролювали процесу. А може, підметушилися конкуренти – така сама дрібна контора, теж під дахом місцевих мусорів, захотіла підживитися чужою клієнтурою. Згарище стояло пусткою, сусідів не було – у найближчому оточенні одні руїни. Звісно, подвір'я могли вже відвідати спритніші стерв'ятники, проте Микита вважав об'єкт вартим уваги.

Він обережно зазирнув у хвіртку – бог знає, на кого можна нарватися в такому місці. Дах провалився, чорні уламки крокв цілили в небо, провали вікон з обвугленими рамами здавалися порожніми очницями черепа, на підвір'ї смерділо сажею. Проте всі ці похмурі деталі Микиту не цікавили. Головне, що він тут сам. Він був реалістом і знав: єдине, чого треба боятися в житті, це люди.

Він почав прочісувати місцевість. На перший погляд, тут не було нічого вартого уваги, проте іноді терпіння та кропітка праця винагороджуються... а іноді – ні. Уже через п'ятнадцять хвилин стало зрозуміло, що зі здобиччю негусто. Дещо Микита таки знайшов – іржаве відро, у яке він кинув інші свої знахідки: кілька великих шестерень, підшипник, залізяку незрозумілого призначення, яка насправді була шматком рульової рейки від сотої «аудюхи» та кілька покручених уламків дроту «вісімки». Краще, ніж нічого, але на пузир це явно не тягнуло. Проте Микита не втрачав надії. Справжні коштовності могли бути всередині будівлі – чого варті хоча б електричні дроти – це вже кольоровий метал. Двері виламали пожежники, тож ніщо не заважало увійти всередину.

У будинку смерділо набагато сильніше, ніж на підвір'ї. Надії знайти щось із того, що зберігалось в кімнатах, були марними – обвалена стеля вкривала все як ковдрою мішаниною із напівзгорілих дощок, розмоклої штукатурки та іншого непотребу, проте в кутку він побачив незрозумілу конструкцію з почорнілих від копоті металевих смуг і ланцюжків. Схоже, це були залишки давньої люстри, яка впала з горища. Уже щось.

Микита зробив кілька кроків у напрямку здобичі, коли його увагу привернув відблеск у коридорі, де обвалена балка пробила в підлозі діру. Сонячний промінь освітив підпілля і там щось засяяло, немов надраєний крейдою дембельський гудзик. Ймовірно, це був просто уламок скла, проте Микита як людина ґрунтовна вирішив все перевірити – час у нього був. Він пробрався через завали до діри і обережно зазирнув у підпілля.

Від побаченого йому аж дух перехопило. У напівтемряві стояв явно не порожній величезний бутель. Він мав бути сильно запилужений – мабуть сонячний промінчик знайшов

те єдине місце на шийці, яке ще здатне було блищати. Схоже, цей предмет належав не новим господарям-алхімікам – вони заселилися усього пів року тому, а ще колишнім власникам будинку. Микита їх не знав, але, мабуть, звичайна історія – старий господар умирає, спадкоємцям не потрібна стара халупа на узбіччі. Будувати щось нове – грошей немає, і вони будинок продають. Або здають. Нові мешканці займаються своїми наркоманськими справами і, цілком можливо, навіть не знають, що в підпілля можна потрапити через люк, прихований під лінолеумом на кухні чи в коридорі.

Микита одразу зрозумів головне: старий власник, імовірно, ховав під підлогою якусь настоянку або наливку. Звісно, варто тут було пошарити ретельніше, але навряд чи попередній господар будинку повзав усім підпіллям, розставляючи заначки – радше, склав би все в одному місці, поряд із виходом. І можливо, люк розташовувався тут-таки у коридорі, тож саме його і проломило балкою. Ніяких пляшок-банок-склянок тут більше не видно. Під підлогою було порожньо, лише світилася у сонячному проміні сулія. Мабуть, вона була єдиним призом, який очікував на Микиту. Але навіть тільки сама вона була як виграш у лотерею. Щоправда, у цьому ще треба було переконатися.

Микита довіряв лише оцінці досвідченого експерта і вирішив негайно розпочати дегустацію. Він підповз до бутля наварочки – стояти тут було неможливо, спина й так зачіпала за дошки підлоги. Узяв його за шийку і приготувався тягнути. Під руками й колінами був м'який пісок – склу не зашкодить, а витягти по-іншому не вийшло б – двадцятилітрова сулія, заповнена на дві третини, була занадто важкою.

Лівою рукою Микита вперся у пісок і відчув щось тверде. На цеглину було не схоже. Він підняв предмет вгору, до променя світла, що через вікно й діру в підлозі проникав у підпілля. У руці був важенький прямокутний пакет. Щось загорнуте у брезент. Непогано – річ, яка цінності не має, навряд чи стали би так упаковувати. Хоча, всяке буває – якось він хвилини п'ятнадцять вовтузився із мотузками, якими був обв'язаний дуже цікавий згорток. Ножа не було, а вузли були затягнуті на совість. Поки знайшов шматок скла, поки розрізав мотузки...

Виявилося, що то подарункове видання «Пісьма Владіміра Ільїча Леніна к родним». Повний голяк!

Микита кинув пакет під діру, через яку сюди заліз, і по піску потяг туди ж сулію. Важка. «Стоп! – подумав він. – Я ж людина завбачлива, не те що деякі. От витягну я її на поверхню і що далі? До своєї хати я її не допру». «Хатою» Микита називав побудовану з картону і дощок халабуду на заселеному безхатками пустирищі біля озера на Григоренка, де він сподівався протриматися до холодів. Дотягнути туди цілий бутель дійсно було непростим завданням. Крім того, навіть, якщо на це вистачить сил, то його побачать сусіди і доведеться ділитися. Ні, краще вчинити розумно.

Він відтягнув сулію подалі від діри і плями сонячного світла так, що помітити її, навіть зазирнувши до підпілля, було важко. Тепер він піде пошукає якусь тару, з якої можна пити, а якщо пощастить, то й порожню пляшку. Повернеться, продегустує, і якщо це дійсно щось варте уваги, а не оцет, то віділле трохи у пляшку і спокійно вип'є на свіжому повітрі. А потім можна буде повернутися сюди за добавкою. Заховати питво краще, ніж тут, у нього навряд чи вийде. Отже, він матиме власний запас, яким не доведеться ділитися.

Він вирушив на розшуки і біля лазу знову натрапив на пакунок, про який вже встиг забути. Прихопив його із собою. На дворі розгорнув і нічого не зрозумів. Спочатку вирішив, що це якесь кухонне начиння. Старовинний набір дощочок для нарізання хліба чи щось таке. Пачка тоненьких дерев'яшок, потемнілих від часу. Кожна мала в кутку маленький отвір, крізь який був пропущений шкіряний шнур. Дощечки висіли на ньому як в'язка тарані.

Микита уважніше роздивився їх і помітив дивні візерунки – начебто літери, проте такі, яких він зроду не бачив. На відміну від багатьох своїх колег, Микита мав достатньо розвинуту уяву, тож зрозумів, що знахідка має неабияку потенційну вартість і теоретично може мати зиск навіть більший, ніж бутель із настоянкою (якщо це і правда – настоянка). Головне було – знайти того, хто нею зацікавиться.

Проте обмірковувати все це на тверезу голову не хотілося і, кинувши пакунок із дощечками у свій майже новий